

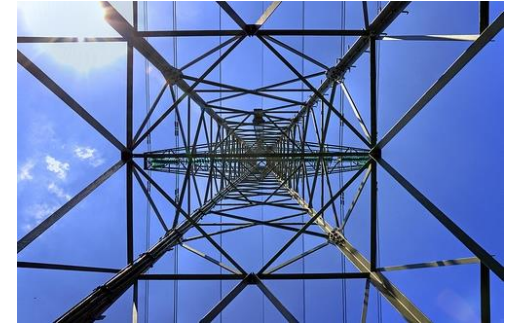
Ruimte voor Energie

Mariette Bilius
DCMR/PZH/programmabureau
Warmte Koude Zuid-Holland
www.warmopweg.nl

1 december 2016, klimaat en milieueffectrapportage

RUIMTELIJKE ORDENING: BKL

- **Bescherming hoofdinfrastructuur elektriciteitsvoorziening**
- **Ladder voor duurzame stedelijke ontwikkeling (herzien)**

Kenmerkend: specifieke lokale afwegingsruimte, flexibiliteit, integrale benadering, vormvrije participatie, vertrouwen i.p.v. regelen

Duurzame Ontwikkeling is aanleiding stelselherziening -
Energie(transitie) wordt niet geadresseerd

HOE ONDER WRO?

Ervaringen met energie in ruimtelijke plannen:

- wel wil, geen idee wat of hoe
- geen tijd, niet mijn opdracht, niet mijn wethouder
- niet ruimtelijk relevant
- goedkoopste planschrijver ingehuurd
- moe(s)t in andere planfase

Energie-inclusieve bestemmingsplannen: near zero

Vroegtijdige inbreng omgeving: enkele pareltjes

Energie, Ruimte en Omgevingsvisie

05_Mixing: Tentatieve kaart: 2040 100% energieneutraal

- Elektriciteit**
- Windturbine
 - 3,0 MW
 - 2,0 MW
 - 0,9 MW
 - Zonnepanelen
 - + Osmosecentrale
 - PV-folie op bollenvelden
 - Middenspanningsnet met onderstation
 - Hoogspanningsnet
 - Noordzeekabel

Warmte

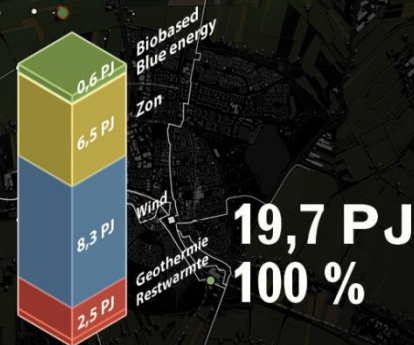
- Geothermiedoublet
- 65 graden
- 45 graden
- Warmtenet
- Warmtevragende gebouwfunctie
- WKO oppervlaktewater

Biobased

- Indaver locatie
- AWZI
- Glasiuinbouw
- Agrarisch areaal
- Gras
- Mais
- Aardappelen
- Granen
- Bloemen
- Peulvruchten
- Uien
- Fruit
- Beten
- Groenten
- Zaden
- Overig

Bronnen:
 Warmteatlas Nederland, RVO
 Warmte-Koude Atlas Leiden, Over Morgen
 De Waag Society
 Gemeente Leiden
 Gemeente Katwijk
 Hoogheemraadschap Rijnland
 Alliantie
 Nuna
 Teraet
 Rijkswaterstaat
 TNO ThermoGIS
 enipedia.tudelft.nl
 cablemap.info

Onderleggers:
 TopiONL
 PDOK

MOGELIJKE UITKOMSTEN WARMTEVISIE LEIDEN:

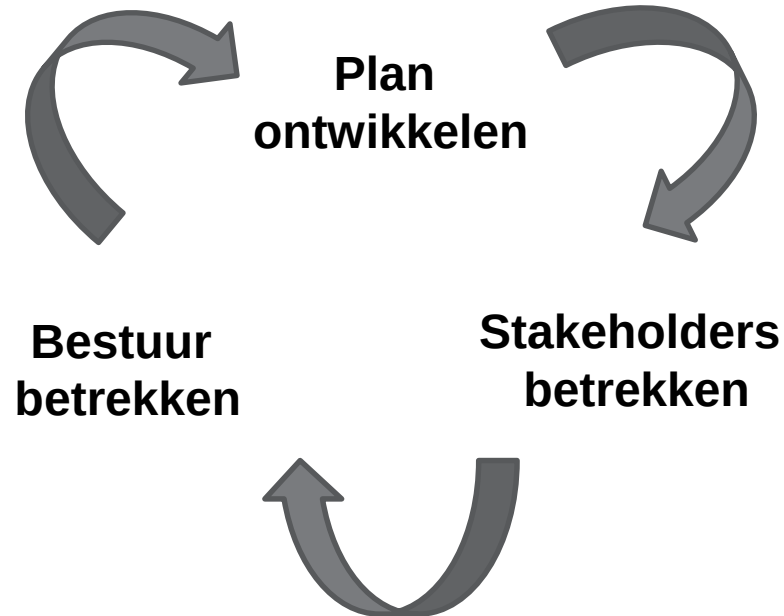
- Geen gas meer in nieuwbouw
- Geen gasnetten meer vervangen
- Uitbreiden warmtenet in gebieden X, Y, Z
- Starten met all-electric concepten in gebieden A, B, C
- Opstellen van warmteplannen voor specifieke gebieden
- 'Beste' warmteoplossing laten landen in bestemmingsplan
- Warmteconvenant met woco's
- Communicatiecampagne richting burgers over gasloos
- Oprichten van uitvoeringsorganisatie (+financiering?)

WKA
leiden

proces
proces
proces

PROCESSTAPPEN GEMEENTE

- **Probleem herkennen, probleemeigenaar voelen**
- **Mensen + geld vrijmaken**
- **Informatie verzamelen**

MATERIAAL - INFORMATIE

Gemeentelijke ontwikkelingen warmte / energiekarten

Behoeftte aan optelbaarheid

Warmte Transitie Atlas als regionale standaard

Open data

Langjarige beschikbaarheid

Geringe kosten

Transparant model, aanpasbare waarden

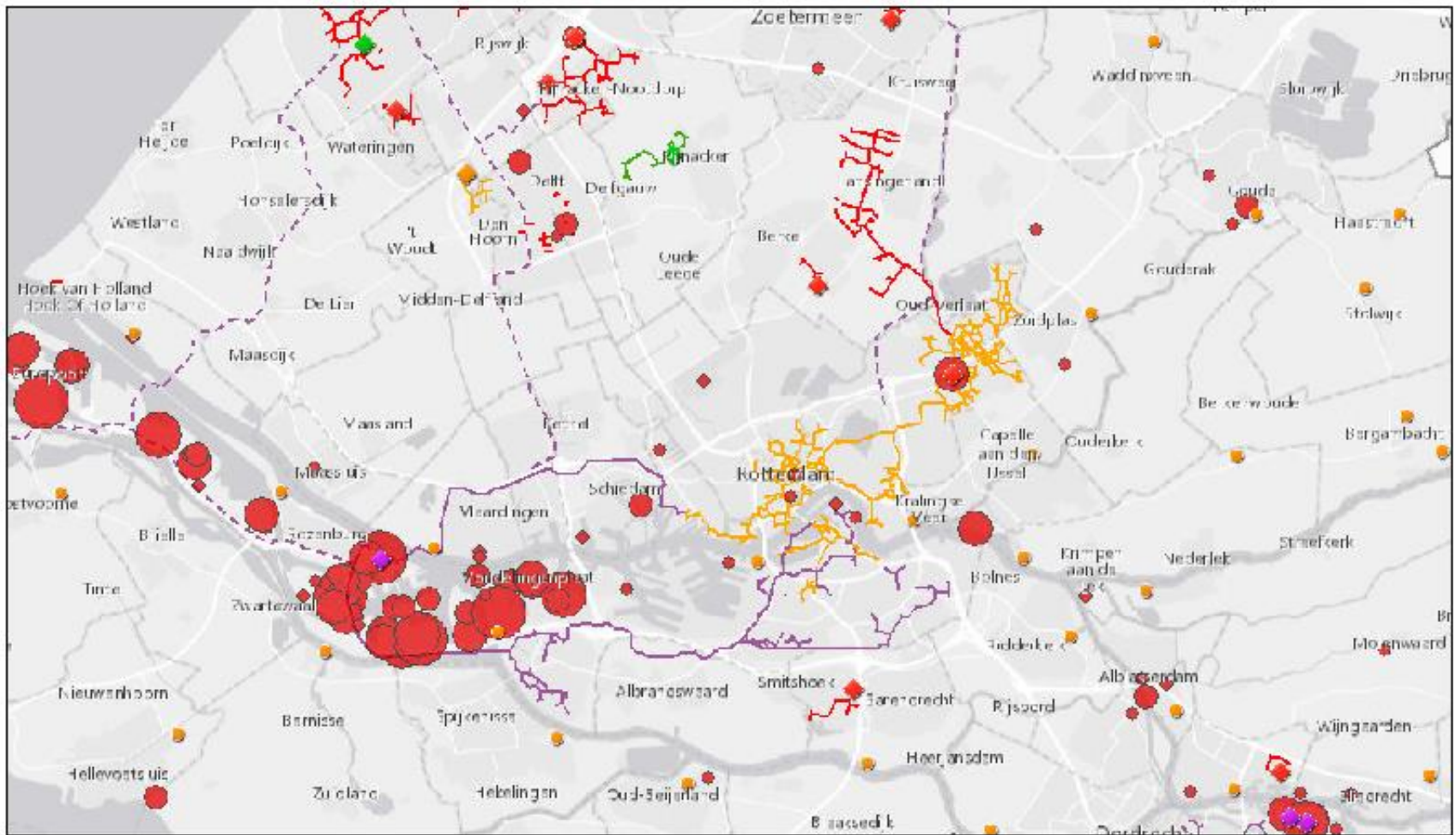
Inzicht bieden

Enthousiasmeren

Eenvoudig te bedienen en gebruiken

Warmtetransitie Atlas Zuid-Holland

September 27, 2016

warmtebronnen_ZH

UNION

Restwarmie/WKK

Restwärme

Geothermie

Afvalwaterzuiveringsinstallaties

CO2_emissie_industrie_warmteatlas_20160203

0-250

> 250 - 1.000

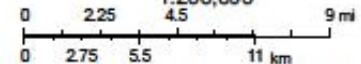

1.000 - 5.000

> 10.000 - 66.539

1:288,895

Esri, HERE, DeLorme, MapmyIndia, © OpenStreetMap contributors, and the GIS user community

**Aufbau
Über Morgen**

WKA provincie ZH

PROVINCIAAL PLAN EN PROCES

Energie-agenda zomer 2016

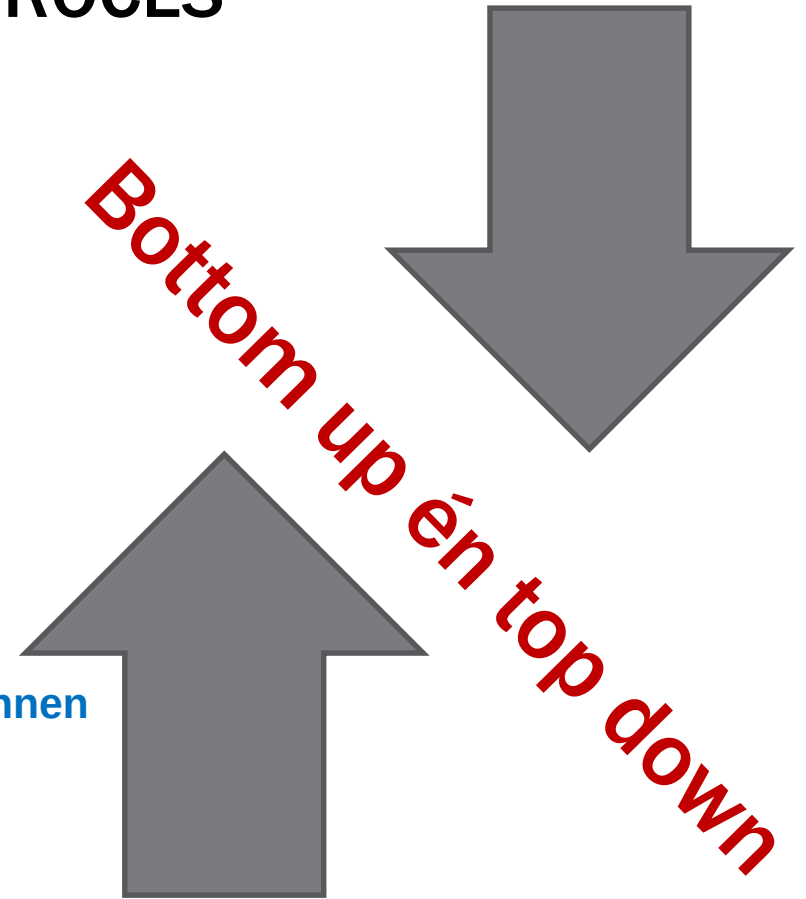
Provinciaal warmteplan begin 2017

Provinciale Omgevingsvisie 2017

Lokaal niveau is meest relevant

Versterken en verbinden van lokale plannen

Per regio verschillend

EN DAN NU HET GOEDE NIEUWS

BBL toelichting paragraaf 3.5.2:

*Ook gasvoorzieningen zijn niet voorgeschreven, maar moeten als ze aanwezig zijn voldoen aan de eisen in deze paragraaf. De verplichting om aan te sluiten op een distributienet voor elektriciteit, gas of warmte, uit het Bouwbesluit 2012 (artikel 6.10) is vervallen in het Besluit bouwwerken leefomgeving. **In het Besluit bouwwerken leefomgeving wordt niets meer geregeld over het aansluiten op distributienetten. Gemeenten kunnen hiervoor in hun omgevingsplannen lokale regels opstellen.***

DIT IS ÓÓK RUIMTELIJKE RELEVANTIE/RO PROCES:

- Wijken van gas af: stakeholders consulteren, besluit voorbereiden, vastleggen, transitieperiode nemen, afronden
- Aanwijzing warmtewijk, off-grid-wijk, all-electricwijk, menggebied, ?biogaswijk?
- Planning m.b.t. tijdstip en doorlooptijd wijktransitie(s), onderlinge afstemming
- (Moment en) gewenst niveau van schilrenovatie. Vastleggen aanlegmoment W-net of versterking E-net en moment van ontmanteling G-net
- Beschermen ruimte voor buffers, beschermen toekomstig tracé
- Binden van eigenaren en gebruikers aan het transitiepad
- Afstemming met buurgemeenten, met regio

Omgevingsplan biedt zekerheid aan partijen

Omgevingsplan bindt ongeacht grondpositie etc.

Omgevingsplan als basis voor subsidie warmtevoorziening

NIEUWE AANDACHTSPUNTEN VOOR DE PROVINCIE

- Regie op bovenlokale voorziening: hoofdinfrastructuur warmte planning én aanleg
- Provinciale warmtevisie - energievise, omgevingsvisie, uitvoeringsplan(nen)
- Plannformatie komt uit een groot, niet-lineair planproces met veel stakeholders en belangen
- Procesbewaking op doorwerking provinciale plannen / ondersteuning lokale plannen en projecten
- Leren werken met locatie-afhankelijke regels en - besluiten

Meedoen op lokaal niveau, op plan- en projectniveau

HOE MAKEN WE HET EENVOUDIGER?

DERDE BELEIDSFOCUS
AANBRENGEN

- ❖ **Efficientie**
- ❖ **Hernieuwbaarheid**
- ❖ **Energiekwaliteit
(exergie,
laagwaardigheid,
cascadering)**

TRIAS ENERGETICA
VERDUBBELEN ⁺

- ❖ **Gebruik vermijden**
- ❖ **Laagwaardige bronnen
toepassen**
- ❖ **Duurzaam opgewekt
gebruiken**
- ❖ **Duurzaam opwekken**
- ❖ **Zuinig gebruiken**
- ❖ **Resten ter beschikking
stellen aan anderen**

⁺ buffer-/bewaarbaarheid, landgebruik, energie-
en materiaalinput, systeemeffect - elders en later

PERSOONLIJKE ZORGEN - OMGEVINGSWET

Eén bestuurder kan met één fout meer verknoeien dan tien bestuurders in hun hele ambtstermijn kunnen repareren.

Bestuurders zijn voortaan supermensen. Louter wijsheid en kwaliteit. Ongevoelig voor ijdelheid, macht en andere menselijke tekorten.

Bijna geen plan of rapport kan de toets der kritiek doorstaan – het is moeilijker dan het lijkt.

We breken uit vrije wil bescherming tegen onverstandige besluiten af en maken het moeilijker een goed proces te volgen.

CONCLUSIES

- **Omgevingswet maakt energietransitie mogelijk**
- **Omgevingswet versnelt de energietransitie niet
– beleidstekort en incongruent beleid worden
niet aangepakt**
- **Omgevingsplan is mogelijk zonder
energieparagraaf**
- **Procedurebepalingen geven beperkt houvast
voor bestuurders en ambtenaren**
- **Majeure ingrepen in stad en landschap liggen in
handen van het lokale bestuur**
- **Omgevingswet biedt kans voor nieuwe routine**

Neem die kans!

**De nieuwe
omgevingswet
versnelt de
energietransitie
niet**

